

19.3.2020

Suomen Yrittäjien ja Kuntaliiton yhteiset suositukset yrityksille ja kunnille koronakriisin aikana

1. Suositusten tarkoitus ja tavoitteet

Yrittäjien ja Kuntaliiton yhteistyön tarkoituksena on antaa suosituksia kuntien ja yrittäjien yhteistyöhön koronakriisin ajaksi. Tavoitteena on yritysten toimintaedellytysten, alueiden työpaikkojen ja kuntien elinvoiman turvaaminen.

2. Yrittäjien ja kunnan vuoropuhelu

- Kunnanjohtajan, elinkeinojohtajan ja yrittäjäyhdistyksen on käynnistettävä välittömästi matalankynnyksen vuoropuhelu yritysten toimintaedellytysten ja kunnan elinvoiman turvaamiseksi.
- Päivittäkää arvionne puolin ja toisin siitä, mikä on kunnan yritysten tila koronakriisin myötä ja miten kunta voi esimerkiksi ohjauksella ja neuvonnalla tukea yrityksiä.
- Nyt on tärkeää, että kukaan yrittäjä ei jää ongelmien kanssa yksin, vaan että yrittäjä voi luottaa siihen, että kunta ja yrittäjäyhdistys hakevat yhdessä ratkaisuja yritysten selviämiseen.

3. Yleisiä toimenpidesuosituksia yrittäjien maksuvaikeuksiin

- Kuntien tiloissa vuokralla olevien yrittäjien on maksuvaikeuksien uhatessa syytä hyvissä ajoin olla yhteydessä vuokranantajaan ja neuvotella mahdollisista maksujärjestelyistä.
- Koronan aiheuttamassa poikkeuksellisessa tilanteessa on kuntien syytä harkita tilanteen niin vaatiessa myös yleistä maksuajan pidennystä yritysten suorituksille.
- Koronan aiheuttamassa poikkeustilassa on yritysten kannalta erittäin keskeistä, että kuntien maksusuoritukset yrityksiin tulevat ajoissa. Yritysten tilanteen helpottamiseksi on syytä harkita maksujen suorittamista jo ennen eräpäivää.

4. Suosituksia julkisten hankintojen toteuttamiseksi

1. Kuntien kannattaa edelleen hankkia tarvitsemiensa palveluja ja tuotteita. Ostoja ei kannata laittaa varmuuden vuoksi jäihin.
2. Kuntia suositellaan selvittämään, onko niiden mahdollista aikaistaa hankintojaan. Moni hankintakokonaisuus voi vallitsevassa tilanteessa olla elintärkeä niihin osallistuville tarjoajille. Myös pienhankintojen rooli voi olla merkittävä. Kuntien on hyvä pohtia, onko niillä mahdollisuutta suunnata pienhankintoja sellaisille toimijoille tai kilpailuttaa pienhankintoja sellaisten toimijoiden kesken, joiden osalta tilanne on haastavinta.
3. Kun kasvokkain tapahtuvat markkinavuoropuhelutilaisuudet peruuntuvat, hankintayksiköt voivat silti lähettää asiakirjoja potentiaalisille tarjoajille kommentoitavaksi. Markkinavuoropuheluiden pitäminen etäyhteyksin on myös mahdollista.
4. Voimassa olevien hankintasopimusten osalta toimittajien ja kuntien kannattaa yhteistyössä neuvotellen etsiä sopimusehtojen ja sopimusten kohtuullisuuteen tähtääviä ratkaisuja ja käyttää mahdollisia joustoja. Olisi suositeltavaa pyrkiä löytämään ratkaisuja, joista aiheutuu puolin ja toisin mahdollisimman vähän vahinkoa. Tämä on vaihtoehto sille, että sopimuksia irtisanottaisiin tai purettaisiin.
5. Kuntia suositellaan mahdollisuuksien mukaan aikaistamaan yrityksille suoritettavien maksujen maksupäiviä.
6. Poikkeusoloissa on tärkeää pyrkiä minimoimaan niin kunnalle kuin toimittajalle aiheutuva vahinko. Jotta selvittäisiin mahdollisimman vähäisellä vahingolla, on erityisen tärkeää miettiä välittömästi hankintoihin elinvoimaa edistäviä ratkaisuja. Tässä pohdinnassa on hyvä käyttää hankintojen koko keinovalikoimaa, joista yhtenä esimerkkinä suurissa hankintakokonaisuuksissa osatarjousten jättämisen mahdollisuus esimerkiksi tuoteryhmittäin ja alueittain. Tällöin useampi tarjoaja voi tulla valituksi toimittajaksi.
7. Kunnat ja yrittäjät voivat yhteistyössä pohtia, miten kunnan erilaisissa hankintatarpeissa voitaisiin hyödyntää pienyrittäjien palveluja.
8. Julkisten hankintojen neuvontayksikkö palvelee koko Suomen hankintalain mukaisia hankintayksiköitä ja antaa neuvoja sekä ohjeita. Neuvontayksikkö ylläpitää kattavaa hankintasivustoa osoitteessa www.hankinnat.fi. Hankintayksiköt voivat olla yhteydessä neuvontayksikköön puhelimitse tai sähköpostitse. Neuvonta on maksutonta.

9. Suomen Yrittäjillä on hankintaneuvoja jokaisessa maakunnassa. Kriisin aikana maksutonta neuvontaa yrittäjille ja hankintayksiköille tarjotaan edelleen, nyt erityisesti puhelimitse ja sähköisesti. Alueiden hankintaneuvojien yhteystiedot löydät täältä: www.yrittajat.fi/hankintaneuvonta
10. Julkisten hankintojen neuvontayksiköltä ja Suomen Yrittäjien hankintaneuvojilta voi tiedustella mahdollisuutta pitää etäkoulutusta hankintayksiköille ja yrittäjille tai tarpeen mukaan molemmille yhteisesti.

5. Suosituksia sote-palveluiden järjestämiseksi

- Sosiaali- ja terveydenhuollon kapasiteettia kannattaa hallituksen linjauksen mukaisesti lisätä kaikilla sote-palveluiden järjestämistavoilla (oma tuotanto, ostopalvelut ja palvelusetelit).
- Yrityksien sosiaali- terveys- ja hyvinvointialan palveluita kannattaa tiedustella ja käyttää poikkeusoloissakin. Monilla sosiaali- ja terveys ja hyvinvointialan yrityksillä ja yksinyrittäjillä on palveluntarjontaa ja resursseja nyt tarjota turvaamaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä kansalaisille.
- Kuntien on tarkoituksenmukaista toteuttaa poikkeavista oloista huolimatta palveluostojaan ja palvelusetelien myöntämistä mahdollisimman normaaliin tapaan.

6. Varhaiskasvatuksesta

- Mikäli palveluntuottaja tarjoaa palvelua ja yksikkö on auki, maksaa kunta palvelusetelin ja yksityisen hoidon tuen niiden asiakkaiden osalta normaalisti, jotka palvelua käyttävät.
- Mahdolliset karanteenitilanteet ja toimipisteiden sulkemiset on käsiteltävä tapauskohtaisesti. Kunnat harkitsevat missä tilanteessa palvelusetelin tai yksityisen hoidon tuen osalta maksaminen jäädytetään.
- Tässä tilanteessa sekä palveluntuottajalta että kunnalta tarvitaan joustavuutta. Asiassa tulee tehdä tiivistä yhteistyötä, jotta turvataan yksityisten varhaiskasvatuspalveluiden jatkuvuus kriisin jälkeen.

7. Yritysten selviytyminen yli kriisin

On suositeltavaa, että kunnat informoivat yrityksiä tilanteen muutoksista ja ovat valmiita käymään keskusteluja järjestelyistä ja niiden aiheuttamista seurauksista.

Anssi Kujala
Varatoimitusjohtaja

Suomen Yrittäjät

Minna Karhunen
toimitusjohtaja

Kuntaliitto